

Kas kasvatus kuulub ainult emale?

Vilmase naiskongressi ettekannete ja arutluste tulipunktid olid kasvatusküsimused. Rõhutati üksmeelselt naise ja ema tähtsust perekonnas, ertiti kasvatajana. Kasvatusküsimuste nihkumine meie naisliikumise juhtkonna huvide esirinda on kahtlemata nähe, mille üle on põhjust tõsiselt olla rõõmus, seda enam, et huvi kasvatusküsimuste vastu (väljaspool kooli) meil üldiselt on alles võrdlemisi väike. Kuid nagu iga hea asja puhul, nii on ka siin võimalik sattuda liialdustesse. Kui juba praegu siin-seal kuulda vale tuleb hääli, et kasvatus kodus on ainuüksi naise, ema ülesandeks, et ainult temal lasub vastutus pealekasvava põlvkonna kujunemise eest, siis on see liialdus, millel võib olla ohtlikke tagajärgi.

Otstarbekohane kasvatus eeldab mõlemaid: ema ja isa. Selles on monogaamilise perekonna peamisi kasvatuslikke väärtusi, et ta ~~mitmekesi~~ laseb lapsel osa saada mõlemate vanemate erisugusest, kuid siiski harmooniliseks tervikuks sulanud mõjust. Ema esindab kasvatuses harilikult hellust ja tundelist soojust, isa korda ja järjekindlust ning muid mehelikke vourusi. ~~mitmekesi~~ Eluülesannetele kohanemisvõimelise tervikisiksuse arenguks on tarvis mõlemaid. Kus puudub üks või teine, seal on lapse areng ohustatud. Asjaolu, et orvad ja vallaslapsed annavad erakordselt suure protsendi raskestikasvatatavaid ja kriminaalseid noori, on loomulikult ~~signaaliks~~ ^{signaaliks} sellele, et me ei võtaks piisavalt arvesse kasvatusprotsessi.

Eriti kõrgeks tuleb hinnata mehe tähtsust ühiskondlikus, riiklikus ja rahvuslikus kasvatuses. Naise, ema kiindumus lapse-
sse on nii tugev, et ta püüab last kasvatada harilikult ikka
enda jaoks; tal on kalju teda ära anda rahvusele, riigile (tule-
tagem meelde kas või Mare-motiivi). Lapse tee ühiskonda, laia
maailma viib harilikult isa kaudu. Lapsel, kelle elus isal on
olnud liiga väike osa või kellele isa on olnud ~~xxx~~ ainult kar-
detud karistuste täidesaatjaks, jääb see tee sageli sootuks
leidmata.

Tõsi küll, mees, isa on kutsetööga sageli seevõrra koorma-
tud, et tal ainult vähe aega üle jääb lapse jaoks. See on parata-
matu pahe, mida ekslik oleks tõsta ideaaliks. Kõige ekslikum on
aga süürase tööjaotus, mis isa teeb nagu mingi politseivõimu
esindaja, kelle nime nimetaminegi juba lapsele sisendab hirmu ja
kartust. Vain, mis peegeldub sageli kuuldavais ühvardusis, nagu
"oota, kui isa koju tuleb!.." või -- "Kui sa sõna ei kuule, kao-
ban isale" on hädaohtlik mitte ainult sellepärast, et siin ema
end paneb haletsemisväärselt jõuetusse seisukorda ja õõnestab
oma autoriteedi lapse silmis, vaid ka selle pärast, et ta takis-
vahekorra
tab isal õige ~~kontakt~~ leidmist lapsega. Muidugi on selles
sageli isad ise süüdi, kuna nad kasvatuskõsimustes enamasti on
veel enam vähikud, kui emad. Kui viimasel ajal täie õigusega
on emakutse tõstetud ausse ja sellele ettevalmistamisele hakatud
panema rohkem rõhku, siis ei tohiks selle kõrval unustada ka isae

... ja kasvatusliikude huvide äratamist ka nendes. Täie õiguse-
ga ütles hariduse- ja sotsiaalminister N. Kann ühel rahvahariduse
ja rahvuskultuuri nõukogu koosolekul, et emadepäevade kõrval oleks
tarvis mõelda ka isadepäevade korraldamisele. Sellega on kooskõ-
las ka hääled, mida viimasel ajal ikka sagedamini kuuldavale tu-
leb, et ka poeglaste koolides oleks vaja õpetada kasvatusteadust.

Mehe tähtsus kasvatuses saab veelgi selgemaks, kui arves-
se võtta seda üllatavat ja mõtlemapanevat asjaolu, et naiselik
geenius kasvatusalal on olnud võrdlemisi vähese loomisjõuga. Suur-
test rahvusvaheliselt levinenud väikelapsekasvatuse² süsteemidest,

nagu Rousseau, Pestalozzi, Fröbeli ja Montessori omad, on aimult vii-
mane naise loodud, ja sellegi kohta võib öelda igauks, kes seda
või selle looja isikut lähemalt tunneb, et sellest rohkem vastä-
hoovab mehelikku intellekti, kui naiselikku tundesoojust.
Rahvapärased mänguasjad ja lasteraamatud on meeste loodud,
ja on õpetlasi, kes ~~xxxxxxx~~ isegi naiseliku kasvatuse raud-
vara -- hällilaulud tahavad tunnistada meeste loominguks.
oma algupäralt

Sama nähe kordub ka rahvalikkude kasvatusliikude liikumis-
te alal. ^{Mul} ei ole teada ühtegi maad, kus näit. kodukasvatus-
liikumist ~~xxxx~~ kas ideoloogiliselt või organisatsiooniliselt
juhiksid esmajoones naised. Kõige suuremat aktiivsust avaldavad
sel alal küll Ameerika naised, kuid sealgi on teadusliikude
ja ideoloogiliste tähiste seadjad, mõnukord ka organisatsioo-
nide mõõduandvamad juhid mehed. Meile, eestlastele, on erilist
mõju avaldanud vennasmaa Soome kodukasvatusliikumine, kus
seda ala teatavsti juba kaua aastaid juhib V i l h o Reima
(nimestki nähtub, et mees!), kelle sütitavad kõned paariteist-
kümne aasta eest tekitasid meilgi elevust. Saksamaal on vasta-

va ala juhiks mees -- dr. Johannes Prüfer, kellel oma soome ameti
vennaga on niihästi välimuses kui ka mõttekäigus nii palju sarnadust, et teda võiksime nimetada saksa Reimaks. Rahvusvahelist koduse kasvatuses instituuti Brüsselis ja vastava ala rahvusvahelisi kongresse juhivad jällegi esmajoones mehed, muidugi koos naistegelastega. Need on ainult mõned näited, milliste loetelu võiksime veel kaua jätkata. Ma ei taha sellega mitte ütelda, et see tingimata nii peab olema, kuid kui see siiski peaaegu kõigis mais nii on kujunenud, küllap sel siis on ka omad põhjused, põhjused, mis kriipsutavad alla isa tähtsust kasvatuses ja näitavad, et ka mees, õigemini mehelik geenius kasvatus alal võib olla üsnagi viljakas.

Ilmuand: Postimees 1936 (?)